

Кніжніца новага фармату

Тая, што ўмее здзіўляць

Так вызначыла сутнасць сучаснай бібліятэкі Аксана Драчан, дырэктар Уздзенскай раённай бібліятэкі. Шыкоўная кніжніца ў гэтым раённым цэнтры радуе карыстальнікаў камфортам.

Але галоўнае, на думку Аксаны Валер'еўны і ў чым гэтак жа глыбока перакананы яе калегі, — стварыць у кніжным храме такую атмасферу, каб абудзіць душы людзей святлом, якое дорыць кніга.

— Аксана Валер'еўна, як ваша бібліятэка пазіцыянуе сябе ў сучаснай інфармацыйнай прасторы?

— Штогод з зайздросным пастаянствам да нас прыходзяць больш за тры тысячы карыстальнікаў, людзей самых розных узростаў, прафесій, сацыяльных груп. Летась кнігавыдача склала 51 746 тыс. экзэмпляраў дакументаў. Бібліятэка мае ўніверсальны фонд, які налічвае звыш 10 тыс. экзэмпляраў дакументаў. Толькі за мінулы год фонд папоўніўся на 2 тыс. экзэмпляраў. Узрасла ў параўнанні з мінулымі гадамі і падпіска на перыядычныя выданні.

выданняў. Сярод вяскоўцаў аказалася 362 карыстальнікі, кнігавыдача для іх склала 6902 экзэмпляры.

— Аксана Валер'еўна, падзяліцеся досведам вашай краязнаўчай работы.

— Нашаму бацьку-Нёману сілы надаюць рачулки, так і наша агульнае рэчышча добрых спраў сілкуецца рознымі кірункамі дзейнасці. Скажам, знакавым для бібліятэкі быў 1960 год, калі ёй прысвоілі імя Паўлюка Труса. З тае пары літаратурнаму краязнаўству — зялёнае святло. Шукаючы матэрыялы, бібліятэкары так пашырылі кола пры-хільнікаў, што хто толькі да края-знаўства ні далучыўся: мясцовае насельніцтва, школьнікі, пісьменнікі-землякі, сваякі і блізкія знакамітых людзей Уздзеншчыны. Супрацоўнікі бібліятэкі звярталіся ў архівы, шчыльна працавалі з абменна-рэзервовым фондам Нацыянальнай бібліятэкі Рэспублікі Беларусь. Летась своеасаблівым брэндам бібліятэкі стала адкрыццё краязнаўчай літаратурнай гасцёўні «У Паўлюка», якая стала мастком, што прывёў да нас яшчэ больш краязнаўцаў, бо людзей цікавіць роднае — гісторыя Радзімы, жыццё продкаў, свае карані. А ў бібліятэцы — унікальны фонд краязнаўчай літаратуры: кнігі, перыядычныя выданні, архіўныя матэры-

водгук мае краязнаўчы праект «Мае землякі — мой гонар», вабіць цыкл выставак народных умельцаў «Залатыя рукі уздзенскіх майстроў». Збіраем удзячных чытачоў не толькі ў сценах бібліятэкі, але і на гарадскім стадыёне і гарадской пляцоўцы ля Палаца культуры, у летнім аздараўленчым лагеры «Вясёлка» ў в. Магільна, у сельскіх школах, Уздзенскім гісторыка-краязнаўчым музеі, Уздзенскім райвыканкаме. Наогул, бібліятэка — гэта ўстанова, якая не працуе адасоблена: з намі заўсёды ў звязцы творчыя партнёры.

Абсалютна не хочацца пераводзіць гаворку на інтэрнэт, бо, як мяркуюць некаторыя, у недалёкай перспектыве ён возьме поўную перавагу над друкаваным словам. Інтэрнэт — сапраўды выдатная аператыўная крыніца атрымання ведаў. Дарэчы, і бібліятэка мае хуткасны доступ да сеткі інтэрнэт, тут дзейнічае зона Wi-Fi. Для паслуг карыстальнікаў прадстаўлены «Публічны цэнтр прававой інфармацыі», ЭБДПІ «Эталон».

Бібліятэка і інтэрнэт па сваёй сутнасці — розныя. Не трэба блытаць іх магчымасці. Клопат бібліятэкараў у тым, каб трывала заняць сваю нішу ў інфармацыйнай прасторы рэгіёна, таму і шукаем новыя спосабы папулярызацыі кнігі.

— У такім разе патлумачце, што па-ранейшаму родніць чытача з бібліятэкай?

— Атрымаць інфармацыю — гэта толькі палова справы. Важна яе з некім абмеркаваць, атрымаць да-сведчаны каментарый, хочацца нават проста пабыць сярод аднадумцаў. Зараз нашу дзяржаўную ўстанову культуры «Уздзенская цэнтральная раённая бібліятэка імя П. Труса» правільней называць культурна-асветніцкім цэнтрам. Няма амаль ніводнага дня, каб у нас не ладзілася нейкае мерапраемства, каб да нас не ехалі шаноўныя госці або каб мы гуртам з самымі актыўнымі чытачамі не збіраліся ў дарогу нават за межы раёна. У бібліятэку можна прыйсці з любой прапановай пры вялікай верагоднасці, што яна здзейсніцца. Як, напрыклад, нядаўна было з карцінамі нашай зямлячкі Ніны Лятун: зрабілі яе выстаўку. Гэта мастацкая падзея прыбавіла бібліятэцы і аматараў чытання.

— А бывае ж і так: бібліятэка сама «ходзіць» у народ?

— Дакладней, ездзіць на ўжо добра вядомым у раёне бібліёбусе. «Калі вы не ідзяце ў бібліятэку, то бібліятэка ідзе да вас», — пад такім дэвізам працуюць супрацоўнікі раённай бібліятэкі, якія дастаўляюць кнігі па месцы жыхарства і працы. Яны рухаюцца па 13 маршрутах, часцей за ўсё накіроўваюцца ў маланаселеныя аддаленыя вёскі. Летась такім чынам абслужылі 218 гараджан, якія карысталіся 6857 экзэмплярамі розных

дзяржаўных, арганізацыйных матэрыялы, фотаздымкі, тэматычныя папкі-дасье, кнігі з аўтографамі, дакументы на электронных носбітах. Усяго звыш 2 тысяч экзэмпляраў. Акрамя таго, запрашае інфармацыйна-краязнаўчы цэнтр «Там, дзе Нёмана выток — Уздзеншчына», разгорнуты розныя выстаўкі-экспазіцыі. Пачэснае месца ў краязнаўчым фондзе займае ўласная база дадзеных «Літаратурны скарб Уздзеншчыны» пра пісьменнікаў-землякоў, зробленая супрацоўнікамі бібліятэкі ў фармаце відэафільма.

Выдаём вялікія краязнаўчыя календары пры мецэнацкай падтрымцы прадпрымальніка А. І. Нікіткі. Календары прысвечаны знакамітым асобам Уздзеншчыны і значным гістарычным падзеям нашага краю.

— Цікава даведацца, як на бібліятэчным сайце з'явіўся віртуальны літаратурны музей?

— У 2015 годзе быў створаны бібліятэчны сайт *uzdalib.by*, які адпавядае сучасным патрабаванням распаўсюджвання інфармацыі праз бібліятэчныя інтэрнэт-рэсурсы. Тут сапраўды знаходзіцца віртуальны літаратурны музей, прысвечаны беларускаму класіку літаратуры, паэту-земляку Паўлюку Трусу. Музейная экспазіцыя складаецца з 15 раздзелаў, у якіх змешчаны біяграфічныя звесткі, архіўныя дакументы, лісты і фотаздымкі паэта, яго сяброў і родных. Унікальнымі «экспанатамі» віртуальнага музея сталі асабістыя рэчы Паўлюка Труса: фанерны куфэрак, драўляны пенал, рукапісны сшытак-газета «Низокская жизнь», першы зборнік вершаў «Ветры буйныя».

— А яшчэ на Уздзеншчыне гавораць, што бібліятэкары ўмеюць прыгожыць любое свята.

— Права даваць ацэнкі нашай рабоце застаецца за чытачом. Але тое, што робіцца гэта з душой, — абсалютная праўда. У бібліятэцы назапашаны такі багаты матэрыял, што хочацца, каб яго бачылі людзі, ганарыліся нашай спадчынай, таленавітымі землякамі. Супрацоўнікі бібліятэкі рэалізуюць шматлікія акцыі, творчыя праекты, дабрачынныя праграмы. З вялікім поспехам праходзяць мерапрыемствы ў межах інфармацыйна-асветніцкай акцыі «Знаёмыя імёны — новыя сустрэчы», шырокі

— А што гэта за «Літаратурная прышчэпка», атрымаць якую за гонар лічыць кожны?

— Прыдумалі такую навацыю члены маладзёжнай творчай суполкі «Вясёлка». На першым пасяджэнні яны знаёміліся з творчасцю адзін аднаго так: напісалі свае вершы на аркушык са звычайнай бялізнавай прышчэпкай, памянліся, а потым чыталі і здагадваліся, каму належыць верш. Ідэя спадабалася, і мы прэзентавалі гэты забаўляльны праект у мінулым годзе на раённым маладзёжным свяце «Colorfest». А далей — болей. Цяпер наша «Літаратурная прышчэпка» ў розным фармаце «працуе» амаль на кожным мерапрыемстве. Ёсць меркаванне, што пасля «Літаратурнай прышчэпкі» кола тых, хто «захварэў» чытаннем, пашырылася. І нас гэта вельмі радуе.

Разумеем, што моладзі трэба прапаноўваць нешта больш крэатыўнае. Раённы літаратурна-асветніцкі праект «Бібліятэка. Моладзь. Кніга» якраз і ўлічвае інтарэсы адоранай плыні пачаткоўцаў. Маладыя літаратары Уздзеншчыны аб'ядналіся ў суполку «Вясёлка». Заўважна, як моладзь і падлеткі пачалі актыўней выказваць свае думкі і меркаванні. Яны глыбей разважаюць аб прачытаных кнігах, больш крытычна аналізуюць. Да таго ж, прыводзяць на літаратурныя пасяджэнні сяброў-аднадумцаў.

— На Уздзеншчыне не засумуеш. Ці праўда, што сам Кандрат Крапіва вам дыхту паддае?

— Літаратурны скарб вядомага байкапісца, а яшчэ і сёлетні яго 120-гадовы юбілей, імпэту, безумоўна, дабавіў. У бібліятэцы створаны падворак Крапівы, дзе прадметы сялянскага побыту таго часу, кніжкі пісьменніка, яго знакамітыя героі. Тут жа, на падворку, кожны чытач мае магчымасць далучыцца да акцыі «Чытаем байкі Крапівы разам». У юбілейныя дні Кандрата Крапівы ў бібліятэцы ладзілася многа мерапрыемстваў. Зараз пачынаем рыхтавацца да раённага свята «Нізаўскі Парнас», на якім у верасні абяцаем чытачам прыемны сюрпрыз.

Алена СТЭЛЬМАХ